

การใช้รูปแบบการสอน SYNECTICS ในการพัฒนาความคิดสร้างสรรค์สาระทัศนศิลป์ เรื่อง มหัศจรรย์ภาพพิมพ์ยางลบ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4

The development of creative thinking in visual art substance under the topic miracle of
erasing printing mold using synectics model for prathomsuksa iv stendents

วรรณธิดา จรทะผา ¹⁾ และ จุมพล ราชวิจิตร ²⁾

Wantida Jontapa ¹⁾ and Jumpol Rachvijit ²⁾

¹⁾ สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น

Department of Curriculum and Instruction, Faculty of Education, Khon Kaen University

²⁾ รองศาสตราจารย์ สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น

Associate Professor, Department of Instruction, Faculty of Education, Khon Kaen University

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีจุดประสงค์เพื่อศึกษาการพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ สาระทัศนศิลป์ เรื่อง มหัศจรรย์แม่พิมพ์ยางลบ
ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ที่เรียนรู้โดยใช้รูปแบบการสอน Synectics กลุ่มเป้าหมายที่ใช้ในการวิจัย คือ
นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ปีการศึกษา 2555 โรงเรียนบ้านใหม่พัฒนา อำเภอกวน จังหวัดสกลนคร สำนักงาน
เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 1 จังหวัดสกลนคร นักเรียนจำนวน 17 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
ประกอบด้วย แผนการเรียนรู้กระบวนการคิดสร้างสรรค์โดยใช้รูปแบบการสอน Synectics จำนวน 6 แผน
12 ชั่วโมง แบบทดสอบเพื่อวัดความคิดสร้างสรรค์ (ด้านความคิดคล่องแคล่ว, ด้านความคิดริเริ่ม, ความคิดยืดหยุ่น
และด้านความคิดละเอียดลออ) มีจำนวน 4 ฉบับ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลคือ ค่าเฉลี่ยร้อยละ ส่วนเบี่ยงเบน
มาตรฐาน (S.D.)

ผลการวิจัย พบว่า ความคิดสร้างสรรค์ ของนักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ที่เรียนรู้โดยใช้รูปแบบ
การสอน Synectics มีค่าคะแนนเฉลี่ยความคิดสร้างสรรค์ด้านความคิดคล่องแคล่ว คิดเป็นร้อยละ 88.24
ด้านความคิดริเริ่ม คิดเป็นร้อยละ 94.12 ด้านความคิดยืดหยุ่น คิดเป็นร้อยละ 88.24 ด้านความคิดละเอียดลออ
คิดเป็นร้อยละ 84.71

คำสำคัญ : รูปแบบการสอน SYNECTICS พัฒนาความคิดสร้างสรรค์ มหัศจรรย์ภาพพิมพ์ยางลบ

Abstract

This research aimed at studying the development of creative thinking of Prathomsuksa IV students using the synectics teaching model toward Visual Art subject on the topic of "miracle of eraser mold". Target group was 17 Prathomsuksa IV students at Banmaipattana School in Phuphan district, Sakon Nakhon province under the Sakon Nakhon Primary Educational Service Area Office 1 during the academic year 2012. Research tools included 12 hours-6 lesson plans of creative thinking process through the synectics teaching model, and 4 tests for measuring creative thinking based on fluency, originality, flexibility, and elaboration. Data was analyzed by using mean percentage (%), standard deviation (S.D.)

Research findings showed that average scores of students' creative thinking, after learning through the synectics teaching model, on fluent thinking was 88.24%, as well as 94.12% for originality, 88.24% for flexible thinking, and 84.71% for elaborative thinking.

Keywords : Teaching model synectics, development of creative thinking, erasing printing mold

บทนำ

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 ว่าด้วยการจัดการศึกษาต้องยึดหลักว่าผู้เรียนทุกคนมีความสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้ และถือว่าผู้เรียนสำคัญที่สุด กระบวนการจัดการศึกษาต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาตามธรรมชาติและเต็มศักยภาพ โดยถือว่าการพัฒนาความสามารถในการคิดเป็นหัวใจสำคัญของการจัดการศึกษา เพราะการให้ผู้เรียน คิดเป็นวิเคราะห์เป็น สร้างองค์ความรู้ได้ จะส่งผลให้บุคคลสามารถเรียนรู้ได้อย่างต่อเนื่องและเต็มศักยภาพ ซึ่งประเทศไทยเป็นประเทศที่กำลังพัฒนา จึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องพัฒนาประชากร หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 ได้ตระหนักถึงความสำคัญในการพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ เป็นคนดี มีปัญญา มีความสุข และมีความเป็นไทย จึงได้กำหนดจุดมุ่งหมายไว้ในคุณลักษณะ อันพึงประสงค์ ข้อ 2 ของหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 ว่าให้เด็กมีความคิดสร้างสรรค์ ใฝ่รู้ใฝ่เรียน [1] และในมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน เพื่อประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา [2] ได้ให้หลักการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานว่า ให้พัฒนาเยาวชนไทยทุกคนให้มีคุณลักษณะอันพึง

ประสงค์ เพื่อเป็นรากฐานสำหรับการใฝ่รู้ใฝ่เรียนตลอดชีวิต

การส่งเสริมและพัฒนาการความคิดสร้างสรรค์ของเด็กนั้น มีแนวคิดเกี่ยวกับความคิดสร้างสรรค์ของนักจิตวิทยาชื่อ Torrance กล่าวว่า ความคิดสร้างสรรค์สามารถพัฒนาได้ด้วยการสอน ผูกฝน และฝึกปฏิบัติถูกวิธี การส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ตั้งแต่ระดับประถมศึกษาจึงมีความสำคัญ โดยเฉพาะกับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ซึ่งเป็นวัยที่กำลังต้องการแสดงออกทางความคิด การนำกิจกรรมศิลปะเข้ามาจัดให้เด็กได้ปฏิบัติจริง จะทำให้พัฒนาความคิดสร้างสรรค์ได้เป็นอย่างดี เพราะศิลปะเป็นศาสตร์ที่มุ่งเป้าหมายไปที่กระบวนการเกี่ยวกับความคิดสร้างสรรค์ และการรับรู้เกี่ยวกับความงาม [1] กิจกรรมการพิมพ์ภาพเป็นกิจกรรมที่สำคัญกิจกรรมหนึ่งในหลายกิจกรรมของศิลปะสร้างสรรค์ที่เหมาะสมกับความสามารถของเด็ก ทุกเพศทุกวัย ได้มีโอกาสแสดงออกในรูปของจินตนาการ คิดสร้างสรรค์ อาจจะเหมือนหรือไม่เหมือนธรรมชาติก็ได้การพิมพ์ภาพเป็นการเรียนรู้ที่ดี วิธีหนึ่ง เพราะการที่เด็กพิมพ์ภาพสิ่งต่าง ๆ ได้อย่างน้อยก็ต้องมีความสังเกต และทำความเข้าใจแล้วสะท้อนออกมาเป็นภาพได้ เด็กรู้สึกตื่นเต้นสนุกสนานได้แสดงออกอย่างอิสระและส่งเสริม

พัฒนาการให้กับเด็กทุกด้านไม่ว่าจะเป็นด้านร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคม และสติปัญญา [6] ผู้วิจัย จึงศึกษาและคิดว่าถ้านำมาใช้ในกิจกรรมการเรียน การสอนในเนื้อหาสาระวิชาทัศนศิลป์เพื่อพัฒนา ความคิดสร้างสรรค์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 คือ การเรียนรู้ตามแนวทฤษฎีซินเนคติกส์ (Synectics) ซึ่งเป็นการสอนเพื่อให้ผู้เรียนสร้างจุดมุ่งหมายและ แรงดลใจในการเรียนรู้ปรับเปลี่ยนแนวคิดปัจจุบันเป็น โครงสร้างแนวคิดใหม่ โดยอาศัยความรู้เดิมเป็นฐาน และนำแนวคิดที่ได้ใหม่นั้นมาสร้างสรรค์ผลงานให้มี คุณภาพ แปลกใหม่ น่าสนใจ

ผู้วิจัยได้สำรวจและสอบถามครูผู้สอน ศิลปศึกษาในระดับชั้นประถมศึกษาในศูนย์อำนวยการ เครือข่ายภูพานทอง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาสกลนคร เขต 1 ทั้ง 9 โรงเรียน พบว่า การเรียนการสอนในวิชาศิลปะ โดยเฉพาะเรื่อง การพิมพ์ภาพซึ่งเป็นกิจกรรมหนึ่งที่นักเรียนจะต้อง ลงมือปฏิบัติงานจริง เพื่อให้นักเรียนเกิดทักษะและ การเรียนรู้ที่ดี การพิมพ์ภาพในระดับชั้นประถมศึกษา ปีที่ 4 มีกิจกรรมหลายอย่าง เช่น การพิมพ์ภาพ ด้วยวัสดุ การพิมพ์ภาพด้วยส่วนต่าง ๆ ของพืช การพิมพ์ด้วยวัสดุธรรมชาติ และการพิมพ์ด้วยวัสดุ สังเคราะห์ เป็นต้น จึงเป็นภาระและหน้าที่ของครูที่จะต้องเสาะหาแนวทางให้นักเรียนได้ปฏิบัติกิจกรรม ได้อย่างสนุกสนานและถูกต้องเพื่อให้ นักเรียน ได้สร้างสรรค์งานด้านการ พิมพ์ภาพได้อย่างน่าสนใจ การเรียนการสอนที่เป็นอยู่ในปัจจุบันส่วนใหญ่แล้ว จะสอนแต่เนื้อหาและกิจกรรมที่ครูถนัดเท่านั้น การสอนเรื่องการพิมพ์ภาพนี้ ครูผู้สอนจะต้องจัดเตรียม และหาวัสดุอุปกรณ์ให้กับนักเรียน จึงมีการจัดกิจกรรม การเรียนการสอนทางการพิมพ์ภาพน้อยมาก ซึ่ง ไม่เหมือนกับการเรียน วิชาศิลปะศึกษา เรื่องการเขียน ภาพระบายสี เพียงแต่ครูสั่งให้นักเรียนวาดภาพใดก็ได้ หรือวาดภาพที่นักเรียนชอบ เท่านั้นก็ได้ถือว่าผ่าน การเรียนวิชาศิลปะศึกษามาแล้ว [5] กล่าวว่าการในอดีต ที่ผ่านมานั้น ศิลปศึกษา คือการฝึกให้เด็กเป็นนัก ลอกเลียนแบบอย่างขาดการสร้างสรรค์ครูเท่านั้นที่เป็น

ผู้ตัดสิน ครูมักจะเคยชินกับการใช้คำสั่งแต่กิจกรรม การเรียนการสอนศิลปศึกษาในปัจจุบันนั้นสอน ตามแนวคิดใหม่ ส่งเสริมการแสดงออกทางความคิด สร้างสรรค์ และจินตนาการ เพื่อพัฒนาสมองร่างกาย สังคมและส่งเสริมความเจริญเติบโตทางอารมณ์จิตใจ การสอนให้บรรลุถึงความมุ่งหมายของศิลปศึกษานั้น จำเป็นจะต้องส่งเสริมให้นักเรียนทุกคนมีการ แสดงออกอย่างอิสระจึงจะเกิดความคิดสร้างสรรค์

ด้วยหลักการและสาเหตุที่กล่าวมาข้างต้น ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาการพัฒนาความคิด สร้างสรรค์โดยใช้รูปแบบการสอน Synectics เรื่อง มหัศจรรย์ภาพพิมพ์ยางลบ เพื่อให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ และพัฒนาความคิดสร้างสรรค์อย่างเต็มศักยภาพ จะได้เติบโตเป็นผู้ใหญ่ที่มีคุณภาพของประเทศชาติ ต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อศึกษาการพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ สาระ ทัศนศิลป์ เรื่อง มหัศจรรย์แม่พิมพ์ยางลบ ของนักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ที่เรียนรู้โดยใช้รูปแบบการสอน Synectics

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. รูปแบบการสอน Synectics หมายถึง การจัดการเรียนรู้ สาระทัศนศิลป์ เรื่อง มหัศจรรย์ ภาพพิมพ์ยางลบของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 เพื่อพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ของผู้เรียน ช่วยให้ ผู้เรียนเกิดแนวคิดที่ใหม่ แตกต่างไปจากเดิม และ สามารถนำความคิดใหม่นั้นไปใช้ให้เกิดประโยชน์ ได้ ประกอบด้วยขั้นตอน 6 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นที่ 1 ขั้นนำ

ขั้นที่ 2 ขั้นการสร้างอุปมาแบบตรงหรือ เปรียบเทียบแบบตรง

ขั้นที่ 3 ขั้นการสร้างอุปมาบุคคลหรือ เปรียบเทียบบุคคลกับสิ่งของ

ขั้นที่ 4 ขั้นอุปมาคำคู่ขัดแย้ง

ขั้นที่ 5 ขั้นการอธิบายความหมายของคำ
คู่ขัดแย้ง

ขั้นที่ 6 ขั้นการนำความคิดใหม่มา
สร้างสรรค์งาน

**2. การพัฒนาความคิดสร้างสรรค์สาระ
ทัศนศิลป์** หมายถึง คะแนนที่ได้จากแบบทดสอบ
ความคิดสร้างสรรค์ที่ผู้วิจัยพัฒนามาจากแบบทดสอบ
ความคิดสร้างสรรค์ชนิดรูปภาพแบบ Guilford
เพื่อทดสอบความคิดสร้างสรรค์ของนักเรียนก่อนและ
หลังการทดลอง เป็นการวัดความคิดสร้างสรรค์
ทั้ง 4 ด้าน แต่ละด้านผ่านเกณฑ์ร้อยละ 80

2.1 ความคิดคล่อง หมายถึง การคิด
อย่างรวดเร็วซึ่งมีปริมาณผลงานมากในเวลา ที่จำกัด
โดยนับจากจำนวนผลงานที่สำเร็จ

2.2 ความคิดริเริ่ม หมายถึง ลักษณะ
ความคิดที่แปลกแตกต่างจากความคิดของบุคคลอื่น
ต่างไปจากความคิดธรรมดา โดยดูจากความแปลกใหม่
ของผลงาน

2.3 ความคิดละเอียดลออ หมายถึง
การคิดในส่วนละเอียดเพื่อตกแต่งส่วนละเอียดให้กับ
ความคิดเดิม โดยสังเกตได้จากผลงานที่มีส่วนละเอียด
เพิ่มขึ้นมา

2.4 ความคิดยืดหยุ่น หมายถึง ความ
สามารถของการคิดที่หลากหลาย หรือหลายทิศทาง
เห็นได้จากผลออกมาได้ประเภทแตกต่างกัน

วิธีการดำเนินการวิจัย

1. กลุ่มเป้าหมาย

กลุ่มเป้าหมายที่ใช้ในการวิจัย คือนักเรียน
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ปีการศึกษา 2555 โรงเรียน
บ้านใหม่พัฒนา อำเภอกุฉินารายณ์ จังหวัดสกลนคร
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร
เขต 1 จังหวัดสกลนคร นักเรียนจำนวน 17 คน

2. รูปแบบการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงทดลอง
เพื่อศึกษาความคิดสร้างสรรค์ ของนักเรียนชั้น

ประถมศึกษาปีที่ 4 ที่เรียนรู้โดยใช้ รูปแบบการสอน
Synectics เรื่อง มหัศจรรย์ภาพพิมพ์ยางลบ

3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

3.1 แผนการเรียนรู้กระบวนการคิด
สร้างสรรค์โดยใช้รูปแบบการสอน Synectics จำนวน
6 แผน 12 ชั่วโมง

3.2 แบบทดสอบเพื่อวัดความคิด
สร้างสรรค์ (ด้านความคิดคล่องแคล่ว, ด้านความคิด
ริเริ่ม, ความคิดยืดหยุ่น และด้านความคิดละเอียดลออ)
มีจำนวน 4 ฉบับ คือ 1) แบบทดสอบเพื่อวัดความคิด
สร้างสรรค์ด้านความคิดคล่องแคล่ว 2) แบบทดสอบ
เพื่อวัดความคิดสร้างสรรค์ด้านความคิดริเริ่ม
3) แบบทดสอบเพื่อวัดความคิดสร้างสรรค์ความคิด
ยืดหยุ่น 4) แบบทดสอบเพื่อวัดความคิดสร้างสรรค์
ความคิดละเอียดลออ 5) แบบประเมินความคิด
สร้างสรรค์

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการทดลองด้วยตนเองในการ
ใช้แผนการจัดการเรียนรู้ โดยใช้แผนจำนวน 6 แผน
แผนละ 2 ชั่วโมง รวมเวลาทั้งสิ้น 12 ชั่วโมง กับนักเรียน
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2555
จำนวน 17 คน โดยดำเนินการทดลองตามขั้นตอน
ต่อไปนี้

4.1 ปฐมนิเทศเพื่อชี้แจงในเนื้อหารายวิชา
และการเก็บรวบรวมข้อมูล

4.2 ดำเนินการจัดการเรียนรู้ จำนวน
6 แผนการเรียนรู้ โดยมีรายละเอียด ดังนี้

หน่วยการเรียนรู้ที่ 3

แผนการเรียนรู้ที่ 1

หลักการพิมพ์ภาพโดยใช้รูปแบบ
การสอน Synectics

แผนการเรียนรู้ที่ 2

แม่พิมพ์ยางลบโดยใช้รูปแบบ
การสอน Synectics

แผนการเรียนรู้ที่ 3

เทคนิคสร้างสรรค์โดยใช้รูปแบบ
การสอน Synectics

แผนการเรียนรู้ที่ 4

เทคนิคสร้างสรรค์โดยใช้รูปแบบ

การสอน Synectics

แผนการเรียนรู้ที่ 5

พิมพ์ภาพหลากหลายโดยใช้รูปแบบ

การสอน Synectics

แผนการเรียนรู้ที่ 6

พิมพ์ภาพหลากหลายโดยใช้รูปแบบ

การสอน Synectics

แผนการเรียนรู้ที่ 7

ทำการเก็บคะแนนจากผลงานที่ได้

จากการปฏิบัติการพิมพ์ภาพยางลบ

5. การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยได้ทำการวิเคราะห์หาค่าร้อยละและค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) โดยใช้การคำนวณด้วยสูตรทางสถิติพื้นฐาน ได้กำหนดสัญลักษณ์ที่ใช้ในการเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

5.1 ร้อยละ (Percentage) โดยใช้สูตร ดังนี้
(บุญชม ศรีสะอาด, 2545 : 104)

5.2 ค่าเฉลี่ย (Arithmetic mean) โดยใช้สูตร ดังนี้

$$\bar{X} = \frac{\sum X}{N}$$

เมื่อ $\bar{X}$ แทน ค่าเฉลี่ย
 $\sum X$ แทน ผลรวมคะแนนทั้งหมด
ในกลุ่ม

N แทน จำนวนคะแนนในกลุ่ม

5.3 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard deviation) ใช้สูตรดังนี้

$$S.D. = \sqrt{\frac{N\sum X^2 - (\sum X)^2}{N(N-1)}}$$

เมื่อ S.D. แทน ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
 X แทน คะแนนแต่ละตัว
 N แทน จำนวนคะแนนในกลุ่ม
 $\sum$ แทน ผลรวม

สรุปและอภิปรายผล

1. สรุปผลการวิจัย

ผลการวิจัยพบว่า กลุ่มเป้าหมายมีความคิดสร้างสรรค์ ที่เรียนโดยใช้รูปแบบการสอน Synectics โดยมีคะแนนเฉลี่ยด้านความคิดสร้างสรรค์ด้านความคิดคล่องแคล่ว คิดเป็นร้อยละ 88.24 ด้านความคิดสร้างสรรค์ด้านความคิดริเริ่ม คิดเป็นร้อยละ 94.12 ความคิดสร้างสรรค์ ด้านความคิดยืดหยุ่น คิดเป็นร้อยละ 88.24 ความคิดสร้างสรรค์ด้านความคิดละเอียดลออ คิดเป็นร้อยละ 84.71 เมื่อนำรูปแบบการสอน Synectics มาใช้พัฒนาความคิดสร้างสรรค์ ด้านทัศนศิลป์ของนักเรียนปรากฏว่านักเรียนเกิดการเรียนรู้และค้นพบสิ่งที่จะนำไปสู่หนทางที่จะทำให้เกิดแนวคิดใหม่ ๆ หรือทำสิ่งใหม่ ๆ จนทำให้นักเรียนมีคะแนนพัฒนาการความคิดสร้างสรรค์ด้านความคิดคล่องแคล่ว ความยืดหยุ่น ความคิดริเริ่ม และด้านความคิดละเอียดลออ สูงกว่าก่อนเรียนโดยใช้รูปแบบการสอน Synectics

2. อภิปรายผล

จากวัตถุประสงค์ของการวิจัย เพื่อศึกษาการพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ด้านทัศนศิลป์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2555 จำนวน 17 คน โรงเรียนบ้านใหม่พัฒนา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 1 ที่เรียนโดยใช้รูปแบบ Synectics สามารถอภิปรายผลการวิจัยได้ดังนี้

การพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ในการจัดทำแบบทดสอบทั้ง 4 ฉบับ นักเรียนได้นำเอาความรู้ ที่ได้จากการร่วมกิจกรรมการจัดการเรียนการสอนโดยใช้รูปแบบการสอน Synectics มาใช้ในการสร้างสรรค์ผลงาน กระบวนการที่นำมาใช้ในการปฏิบัติกิจกรรมตามรูปแบบการสอน Synectics อธิบายเกี่ยวกับ การพิมพ์ภาพโดยนำเศษวัสดุที่สามารถมองเห็นได้ภายในโรงเรียนบ้านใหม่พัฒนา หลังจากนั้นจึงให้นักเรียนช่วยกันเสนอชื่อ สิ่งของต่าง ๆ พืช สัตว์ สิ่งของ เครื่องใช้ครูเขียนบันทึกชื่อต่าง ๆ ที่นักเรียนช่วยกันเสนอ ต้นมะละกอ ใบไม้

ดินสอ ปากกา ลงบนกระดานดำให้ครบทุกชื่อยกเว้นชื่อที่ซ้ำกัน หลังจากนั้นครูให้นักเรียนเลือกชื่อที่ตนเองสนใจมากที่สุด (หรือจะคิดขึ้นใหม่ก็ได้) พิมพ์เป็นภาพวาดให้สวยงาม โดยครูพยายามเน้นให้นักเรียนเข้าใจว่าครูจะให้ความสำคัญกับผลงานที่แปลกใหม่และมีความละเอียดลออสมบูรณ์ จากความคิดจากการพิมพ์ภาพการนำเอาวัสดุต่าง ๆ ซึ่งขั้นตอนของรูปแบบการสอน Synectics ที่ Gordon พัฒนาขึ้นระยะนี้สอดคล้องกับกระบวนการความคิดสร้างสรรค์ของ Torrance ขั้นที่ 5 ที่ว่า “ขั้นยอมรับผลการค้นพบ (Acceptance finding) ขั้นนี้จะเป็นการยอมรับคำตอบที่ได้จากการพิสูจน์เรียบร้อยแล้วจะแก้ปัญหาให้สำเร็จได้อย่างไร และต่อจากจุดนี้การแก้ปัญหาหรือการค้นพบยังไม่จบตรงนี้ แต่สิ่งที่ได้จาก การค้นพบจะนำไปสู่หนทางที่จะทำให้เกิดแนวคิดใหม่ ๆ หรือทำสิ่งใหม่ ๆ ต่อไปจากการนำรูปแบบ การสอน Synectics มาใช้เพื่อพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ทางศิลปะของนักเรียน จนทำให้นักเรียนมีคะแนนพัฒนาการความคิดสร้างสรรค์ด้านความคล่องแคล่ว ความยืดหยุ่น ความคิดริเริ่ม และด้านความคิดละเอียดลออ สูงกว่าก่อนเรียนโดยใช้รูปแบบการสอน Synectics สามารถพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ของนักเรียนได้ สอดคล้องกับ จิววรรณ พิเศษสุทธิกุล [3] ที่ได้นำการศึกษาผลการสอนเขียนด้วยรูปแบบ Synectics พบว่านักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่เรียนด้วยการสอนรูปแบบ Synectics แล้ว มีผลสัมฤทธิ์ทางการเขียนเรื่องหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และผลสัมฤทธิ์ทางการเขียนเรื่องของนักเรียนที่เรียนด้วยรูปแบบการสอน Synectics สูงกว่านักเรียนที่เรียนตามคู่มือครูของกรมวิชาการอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.05 และชัยรัตน์ โสธรณพบุตร [4] ได้ทำการวิจัยเรื่องการศึกษาการพัฒนาความคิดสร้างสรรค์โดยใช้รูปแบบการสอน Synectics ผลการวิจัยปรากฏว่านักเรียนกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมมีความคิดสร้างสรรค์และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งสอดคล้องกับ

กุสุมา เสนานาค [3] ได้ศึกษาการเขียนเชิงสร้างสรรค์และการเรียนรู้คำศัพท์ภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ที่ใช้รูปแบบการสอน Synectics พบว่านักเรียนกลุ่มเป้าหมายมีความสามารถด้านการเขียนเชิงสร้างสรรค์และการเรียนรู้คำศัพท์ภาษาอังกฤษเป็นไปตามเกณฑ์ที่ตั้งไว้คือนักเรียนร้อยละ 75 มีคะแนนผ่านเกณฑ์ที่ตั้งไว้ร้อยละ 75

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 ครูควรกระตุ้นให้นักเรียนเกิดความมั่นใจในตัวเอง โดยการสร้างบรรยากาศที่เป็นกัลยาณมิตร เช่น การยกย่องชมเชย การพุดคุย สนทนาในเรื่องทั่ว ๆ ไปที่นักเรียนสนใจ

1.2 รูปแบบการสอน Synectics สามารถนำไปใช้ในรูปแบบการสอนหลักคือสอนตามรูปแบบการสอน Synectics ทั้ง 6 ระยะ และรูปแบบการสอนเสริมคือเลือกเอาการเปรียบเทียบแบบใดแบบหนึ่งของรูปแบบการสอน Synectics ไปใช้ร่วมกับรูปแบบการสอนหลักอื่น ๆ

1.3 สำหรับนักเรียนที่กำลังเรียนในชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 - ประถมศึกษาปีที่ 6 ครูควรจัดรูปแบบการสอนแต่ละระยะเป็น 1 แผนการจัดการเรียนรู้ เพื่อให้นักเรียนมีความคุ้นเคย ต่อรูปแบบก่อน และเมื่อเริ่มคุ้นเคยกับรูปแบบดีแล้ว จึงรวม 2 ระยะ เป็น 1 แผนการจัดการเรียนรู้จะทำให้การจัดกิจกรรมสนุก และนักเรียนจะมีพัฒนาการความคิดสร้างสรรค์ขึ้นอย่างเป็นระบบและยั่งยืน

2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรมีการวิจัยรูปแบบการสอน Synectics กับนักเรียนรายวิชาอื่น หรือนักเรียนชั้นเรียนอื่น ๆ

2.2 ควรมีการนำรูปแบบการสอน Synectics ไปวิจัยกับกลุ่มสาระการเรียนรู้อื่น ๆ หรือนำไปเปรียบเทียบกับกลุ่มสาระการเรียนรู้อื่น

เอกสารอ้างอิง

- [1] กระทรวงศึกษาธิการ. พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พุทธศักราช 2545. กรุงเทพฯ: ครูสภา. 2546.
- [2] กระทรวงศึกษาธิการ. แนวทางการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาทักษะการคิดวิเคราะห์. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย. 2549.
- [3] กุสุมา เสนานาค. การเขียนเชิงสร้างสรรค์และการเรียนรู้คำศัพท์ภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนฟ้าแดดสูงยางวิทยาคาร ที่ใช้รูปแบบการสอนซินเนคติกส์. รายงานการศึกษาอิสระ ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น. 2552.
- [3] จวีวรรณ พิเศษสุทธิกุล. การศึกษาผลการสอนเขียนเรียงความด้วยรูปแบบซินเนคติกส์ในชั้นประถมศึกษาปีที่ 5. วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการประถมศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยบูรพา. 2543.
- [4] ชัยรัตน์ โสธรนพบุตร. การศึกษาการพัฒนาความคิดสร้างสรรค์โดยกิจกรรม Synectics ในวิชาวิทยาศาสตร์ ช่วงอุตสาหกรรม. วิทยานิพนธ์ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์. 2530.
- [5] เลิศ อานันท์นะ. ศิลปในโรงเรียน. กรุงเทพฯ: การพิศอาร์ต. 2523.
- [6] สุรพล ชันธุศุภ. ศิลปะสำหรับเด็กประถม เรื่อง การปั้น. กรุงเทพฯ: บรรณกิจ. 2543.
- [7] Torrance, E. P. Developing women's natural gifts. Women's Education, 4(1), 7. 1965.